

DES. 55

Terra de rang

REVISTA DE MARRATXÍ

LA BEGUDA DE NADAL
A MARRATXÍ

La bebida de Navidad
en Marratxí

MARGALIDA SUREDA
GERENT DE CAROB S.A.

Margalida Sureda
Gerente de Carob S.A.

PAM A PAM
SON RAMONELL

Pam a Pam
Son Ramonell

Vine amb la revista, paga dos mesos i el tercer surt gratuït

- > Entrenaments grupals adaptats al nivell de cada persona
- > Entrenaments personals personalitzats
- > Servei d'entrenament online

Instagram

Web

☎ 628 36 58 38

✉ 4mentrenaments@gmail.com

📍 **Can Carbonell, Pont d'Inca Nou**
c/ Alguer, local nº16 baixos

Ara amb la Seu Electrònica

ja està disponible el
pagament telemàtic
amb **targeta bancària**
o **bizum**

Ajuntament
de Marratxí

6

Ressò

Vies i Obres / Societat
Vías y Obras / Sociedad

16

Cultura

» La beguda de Nadal a Marratxí
La bebida de Navidad en Marratxí
» Tot un mes per a la conscienciació
Todo un mes para la concienciación
» Recomanacions
Recomendaciones

26

Mirades

» Margalida Sureda

36

Gen J

Carta als Reis d'Orient
Carta a los Reyes de Oriente

38

Pam a Pam
Son Ramonell

40

Serveis públics

» MTXI
» App Municipal
» Odette Torres i/y Nerea García

Redacció

Redacción
Alejandra Cañellas
Ana Serra

Maquetació i disseny gràfic

Maquetación y diseño gráfico
Paula Tomàs

Fotografia

Fotografía
Joan Arbós

Edició i producció

Edición y producción
Deacorde
C/ Gran Via Asima, 2, 10
07009 Palma, Illes Balears
Spain
T +34 971781042
T +34 668861972
info@deacorde.com

Impressió

Impresión
Imprenta Bristol S. L.

Coordinació

Coordinación
Ajuntament de Marratxí
C/ Olesa 66, Sa Cabaneta

Dimarts i divendres
de 8 a 9h

A la fresca

Magazine d'actualitat,
cultura i esports

92.9 FM | Ràdio Murratxí

Ajuntament
de Murratxí

ceràmica
de Marratxí
herència
forma i
expressió

herència

una herència
que reneix
cada vegada
que es crea
una nova peça

ceràmica
de Marratxí
herència viva

Ajuntament
de Marratxí

www.ceramicademarratxi.es

L'Ajuntament sol·licita un passeig per a vianants entre Santa Maria i Pòrtol

La proposta enviada al Consell demana una via saludable, amb passeig i carril bici, paral·lel a la carretera Ma-3010

El batle de Marratxí, Jaume Llompart, ha enviat una carta al conseller de Territori, Mobilitat i Infraestructures del Consell de Mallorca, Fernando Rubio, en la qual li sol·licita la construcció d'una via segura i saludable que discorri paral·lela a la Ma-3010, la carretera que uneix Santa Maria i Pòrtol. «Són molts els veïnats de tots dos municipis que diàriament transiten a peu o amb bicicleta per aquesta carretera, i la demanda d'adequar l'espai ha estat plantejada unes quantes vegades pel nostre consistori», exposava el batle en la seva carta.

«La creació d'un carril bici i un passeig per a vianants ajudaria a augmentar la xarxa de vies segures i saludables de Mallorca i es convertiria en una ruta de referència per als veïns de Marratxí i Santa Maria del Camí», continuava argumentant Llompart en el seu escrit.

És una de les actuacions que tractaren en la reunió del passat 5 de novembre entre el batle marratxiner i tècnics de l'Àrea d'Urbanisme del consistori i els seus homòlegs de la institució insular. A més, es varen sol·licitar l'ampliació de la carretera Vella de Bunyola, prioritària per a l'equip de govern; la construcció d'una via verda en el desviament del torrent que recull l'aigua de la comuna de Bunyola, al seu pas per Son Ramonell; i la necessitat d'obrir una sortida directa a l'autopista d'Inca des del polígon de Marratxí en direcció a Palma, per a evitar el pas de camions a Es Figueral i es Caülls.

Els ascensors del pas a nivell de Sa Farinera tornen a funcionar

La licitació es duu a terme davant la falta de vigència del contracte amb l'anterior empresa d'ascensors, per la qual cosa no els reparava. La nova empresa ha reparat les avaries i ara tots dos funcionen

L'Ajuntament de Marratxí ha procedit a la contractació d'una empresa "pont" per a l'arranjament i manteniment dels ascensors del pas a nivell de la plaça Sa Farinera de Es Pont d'Inca, ja que un dels dos des de la posada en marxa del pas inferior per a vianants al març de 2022, pràcticament no ha funcionat. Ara mateix ja funcionen tots dos elevadors.

El contracte de l'Ajuntament amb l'empresa que havia de reparar i mantenir l'ascensor havia finalitzat al març d'enguany, motiu pel qual no duia a terme la reparació. Per això, i fins a la posada en marxa d'una nova licitació, el Consistori ha contractat una empresa "pont" per a un any, amb l'objectiu que la reparació i manteniment dels ascensors es dugués a terme al més aviat possible.

Les obres del pas a nivell de Sa Farinera, amb una inversió 1.431.334,28 euros, van consistir en la construcció d'un pas inferior sota les vies per a vianants i per un pas elevat sobre el torrent de Coanegra, a l'altura dels carrers donis Canyar i És Verderol, perquè circulessin els vehicles. Per a la persones amb mobilitat reduïda, es van situar dos ascensors, un en cada costat de les vies. El pont comunica directament les urbanitzacions de Es Pont d'Inca i Sa Cabana, i és l'alternativa al pas que hi havia fins llavors per al trànsit rodat.

El Ayuntamiento solicita un paseo peatonal que una Santa Maria y Pòrtol

La propuesta enviada al Consell una vía saludable, con paseo y carril bici, paralelo a la Ma-3010

El alcalde de Marratxí, Jaume Llompart, envió una carta al conseller de Territorio, Movilidad e Infraestructuras del Consell de Mallorca, Fernando Rubio, en la que le solicitaba la construcción de una vía segura y saludable que discorra paralela a la Ma-3010, la carretera que une Santa Maria y Pòrtol. «Son muchos los vecinos de ambos municipios que a diario transitan a pie o en bicicleta por esta carretera, y la demanda de adecuar el espacio se ha planteado varias veces en nuestro consistorio», exponía el alcalde en su carta.

«La creación de un carril bici y un paseo peatonal ayudaría a aumentar la red de vías seguras y saludables de Mallorca y se convertiría en una ruta de referencia para los vecinos de Marratxí y Santa Maria del Camí», continuaba argumentando Llompart en su escrito.

Es una de las actuaciones que se trató en la reunión del pasado 5 de noviembre entre el alcalde marratxiner y técnicos del Área de Urbanismo del consistorio y sus homólogos de la institución insular. Además, se solicitó la ampliación de la carretera Vella de Bunyola, prioritaria para el equipo de gobierno; la construcción de una vía verde en el desvío del torrente que recoge el agua de la comuna de Bunyola, a su paso por Son Ramonell; y la necesidad de abrir una salida directa a la autopista de Inca desde el polígono de Marratxí, en dirección a Palma desde; fueron algunas otras actuaciones solicitadas.

Los ascensores del paso a nivel de Sa Farinera vuelven a funcionar

La licitación se lleva a cabo ante la falta de vigencia del contrato con la anterior empresa de ascensores, por lo que no los reparaba. La nueva empresa ha reparado las averías y ahora ambos funcionan.

El Ayuntamiento de Marratxí ha procedido a la contratación de una empresa “puente” para el arreglo y mantenimiento de los ascensores del paso a nivel de la plaza Sa Farinera de Es Pont d’Inca, ya que uno de los dos desde la puesta en marcha del paso inferior para peatones en marzo de 2022, prácticamente no ha funcionado. Ahora mismo ya funcionan ambos elevadores.

El contrato del Ayuntamiento con la empresa que debía reparar y mantener el ascensor había finalizado en marzo de este año, motivo por el que no llevaba a cabo la reparación. Por esto, y hasta la puesta en marcha de una nueva licitación, el Consistorio ha contratado una empresa “puente” para un año, con el objetivo de que la reparación y mantenimiento de los ascensores se llevase a cabo lo antes posible.

Las obras del paso a nivel de Sa Farinera, con una inversión 1.431.334,28 euros, consistieron en la construcción de un paso inferior bajo las vías para peatones y por un paso elevado sobre el torrente de Coanegra, a la altura de las calles des Cañar y Es Verderón, para que circularan los vehículos. Para la personas con movilidad reducida, se ubicaron dos ascensores, uno en cada lado de las vías. El puente comunica directamente las urbanizaciones de Es Pont de Inca y Sa Cabana, y es la alternativa al paso que había hasta entonces para el tráfico rodado.

Marratxí permetrà convertir locals comercials en habitatges i modificar l'ús d'equipament

L'adaptació al Decret Llei de mesures urgents per facilitar l'accés a la vivenda també permetrà dividir habitatges unifamiliars entre mitgeres, exceptuant-ne els nuclis històrics i Marratxinet

L'Ajuntament de Marratxí s'acollirà a tres de les quatre intervencions oferides pel Govern sobre el Decret Llei, aprovat enguany, de mesures urgents per facilitar l'accés a l'habitatge.

- » La disposició que regula la reconversió de locals existents en habitatges.
- » La disposició que regula la divisió d'habitatges unifamiliars entre mitgeres.
- » La disposició que regula l'aprofitament dels terrenys públics qualificats d'equipaments, reconvertir-ne l'ús a habitatges de preu limitat per als residents del municipi.

En la reconversió de locals existents en habitatges, se n'exceptuen els edificis catalogats fins que no es creï una comissió municipal de patrimoni. A més, no eximeix del compliment de les condicions d'habitabilitat i de la normativa en matèria d'edificació.

Marratxí també permetrà la divisió d'habitatges unifamiliars entre mitgeres, que, segons els tècnics de l'Àrea d'Urbanisme, es podria traduir en un o dos habitatges més per parcel·la. S'exceptuen de l'aplicació d'aquesta possibilitat el nucli de Marratxinet i els nuclis antics de Pòrtol, sa Cabaneta i es Pla de na Tesa.

L'Ajuntament és titular de diferents solars no desenvolupats, per no tenir les dimensions suficients per implantar-hi dotacions esportives o socials. Així, la reconversió de terrenys públics, permetrà un dels principals objectius de l'equip de govern: l'ús residencial destinat a habitatge protegit en règim de lloguer.

No es permetrà, per contra, altres accions del decret Llei: la reconversió de solars privats, ja que la disposició dels espais podria provocar un creixement sense planificació; o el creixement en alçada a cap zona.

Els residents tindran preferència per optar als 34 HPO de Sa Cabana

El consistori també aconsegueix cinc dels pisos per a ús municipal. El BOIB del passat dia 2 va publicar la llista provisional d'adjudicataris

L'Ajuntament de Marratxí i el Institut Balear de l'Habitatge (IBAVI) han acordat que els residents amb més cinc anys en el municipi tinguin preferència en l'adjudicació dels habitatges protegits de Sa Cabana, a més que del total, cinc immobles passin a ser propietat municipal, per a destinar-los a les persones amb necessitats especials del municipi. "Hem parlat amb l'Ibavi i els hem sol·licitat que en els habitatges, construïdes en dos solars municipals, haviem de tenir preferència els marratxiners, per pura lògica, cosa que han considerat positivament. Hi ha habitatges de propietat municipal dels anys 30 dels quals hem de treure quan abans als seus inquilins perquè no estan en bon estat", ha explicat el batle, Jaume Llompart.

Les noves HPO, que es posaran en règim de lloguer i que estan a punt de finalitzar-se, estan situades al carrer de Xesc Forteza i al carrer de Juli Ramis, en el nucli de Sa Cabana, i van comptar amb un pressupost total per part del IBAVI d'uns 3 milions d'euros.

El passat 2 de desembre es va publicar en el BOIB la llista provisional d'adjudicataris, amb un total de 80 sol·licitants que han acreditat més de 5 anys de residència a Marratxí, i 910 amb menys de 5 anys com a residents en el terme municipal i en la resta de la Comunitat Autònoma.

^
Sa Cabana, 2023.

Marratxí permitirá convertir locales comerciales en viviendas y cambiar el uso de equipamiento

La adaptación al Decreto Ley de medidas urgentes para facilitar el acceso a la vivienda también permitirá dividir viviendas unifamiliares medianeras, exceptuando los núcleos históricos y Marratxinet

El Ayuntamiento de Marratxí se acogerá a tres de las cuatro intervenciones ofrecidas por el Gobierno sobre el Decreto Ley, aprobado este año, de medidas urgentes para facilitar el acceso a la vivienda.

- » La disposición que regula la reconversión de locales existentes en viviendas.
- » La disposición que regula la división de viviendas unifamiliares entre medianeras.
- » La disposición que regula el uso de los terrenos públicos calificados de equipamientos, y destinarlos a viviendas de precio limitado para los residentes del municipio.

En cada caso, se establecen algunos criterios concretos. En la reconversión de locales existentes en viviendas, se exceptúan los edificios catalogados hasta que no se cree una comisión municipal de patrimonio. Además, no exime del cumplimiento de las condiciones de habitabilidad y de la normativa en materia de edificación.

Marratxí también permitirá la división de viviendas unifamiliares medianeras que, según los técnicos del Área de Urbanismo, se podría traducir en una o dos viviendas más por parcela. Se exceptúan de la aplicación de esta posibilidad el núcleo de Marratxinet y los núcleos antiguos de Pòrtol, sa Cabaneta y es Pla de na Tesa.

El Ayuntamiento es titular de diferentes solares no desarrollados, para no tener las dimensiones suficientes para implantar dotaciones deportivas o sociales. Así, la reconversión de terrenos públicos, permitirá uno de los principales objetivos del equipo de Gobierno: el uso residencial destinado a viviendas en régimen de alquiler.

No se permitirá, por contra, las acciones del decreto Ley: la reconversión de solares privados, ya que la disposición de los espacios podría provocar un crecimiento sin planificación; o el crecimiento en altura en ninguna zona.

Los residentes tendrán preferencia para optar a las 34 VPO de Sa Cabana

El consistorio también consigue cinco de los pisos para uso municipal. El BOIB del pasado día 2 publicó la lista provisional de adjudicatarios

El Ayuntamiento de Marratxí y el Institut Balear de l'Habitatge (IBAVI) han acordado que los residentes con más cinco años en el municipio tengan preferencia en la adjudicación de las viviendas de protección oficial de Sa Cabana, además de que del total, cinco inmuebles pasen a ser propiedad municipal, para destinarlos a las personas con necesidades especiales del municipio. "Hemos hablado con el Ibaivi y les hemos solicitado que en las viviendas, construidas en dos solares municipales, tenían que tener preferencia los marratxiners, por pura lógica, cosa que han considerado positivamente. Hay viviendas de propiedad municipal de los años 30 de los que tenemos que sacar cuando antes a sus inquilinos porque no están en buen estado", ha explicado el alcalde, Jaume Llompart.

Las nuevas VPO, que se pondrán en régimen de alquiler y que están a punto de finalizarse, están ubicadas en la calle de Xesc Forteza y en la calle de Juli Ramis, en el núcleo de Sa Cabana, y contaron con un presupuesto total por parte del IBAVI de unos 3 millones de euros.

El pasado 2 de diciembre se publicó en el BOIB la lista provisional de adjudicatarios, con un total de 80 solicitantes que han acreditado más de 5 años de residencia en Marratxí, una persona con más de 5 años de residencia y movilidad reducida y 910 con menos de 5 años como residentes en el término municipal y en el resto de la Comunidad Autónoma.

L'Ajuntament de Marratxí renova sis parcs infantils del municipi amb una inversió anual de 200.000 euros

El Ayuntamiento de Marratxí renueva seis parques infantiles del municipio con una inversión anual de 200.000 euros

Les primeres millores s'han duit a terme a sis parcs de les zones de sa Cabana, Son Llatzet i es Pont d'Inca, i s'han centrat en canvis de sòl i reparació d'estructures o de jocs

L'Ajuntament de Marratxí ha posat en marxa un pla de renovació de l'equipament dels 73 parcs infantils del municipi, amb un pressupost anual de 200.000 euros. Segons Juan Antonio Estarellas, regidor delegat de Marratxí 21 —l'empresa pública encarregada del manteniment dels parcs infantils, entre altres serveis—, «en els darrers vuit anys no s'ha duit a terme cap actuació en aquests espais, i és vital fer-ne almanco a deu».

Així, partint d'un pressupost de 70.000 euros per al que resta d'any, el consistori ha posat en marxa un pla d'actuació amb vista als pròxims anys. Segons Estarellas, «la inversió en manteniment està coberta per una subcontracta, però la realitat ens mostra que, si bé sí que hi ha manteniment pel que fa a petites reparacions, l'estat de molts d'aquests parcs és defectuós, tant pel que fa a sòls com a llocs desfasats o directament trencats».

Les actuacions inicials del pla, que començà el passat mes de novembre, han suposat distintes intervencions a sis parcs: al de la plaça de Bartomeu Riera, de sa Cabana, i als dels carrers de Can Sitjar a Son Llatzet i de Can Malvasia des Pont d'Inca, el sòl dels quals s'ha canviat; al parc del CEIP Blanquerna s'hi ha posat el sòl nou i s'han substituït diversos jocs que estaven romputs, i als dos parcs de Son Verí s'han substituït uns quants jocs.

Las primeras mejoras se han llevado a cabo en seis parques de las zonas de sa Cabana, Son Llatzet y es Pont d'Inca, y se han centrado en cambios de suelo y reparación de estructuras o de juegos

El Ayuntamiento de Marratxí ha puesto en marcha un plan de renovación del equipamiento de los 73 parques infantiles del municipio, con un presupuesto anual de 200.000 euros. Según Juan Antonio Estarellas, regidor delegado de Marratxí 21 —la empresa pública encargada del mantenimiento de los parques infantiles, entre otros servicios—, «en los últimos ocho años no se ha llevado a cabo ninguna actuación en estos espacios, y es vital hacer al menos a diez».

Así, partiendo de un presupuesto de 70.000 euros para lo que falta de año, el consistorio ha puesto en marcha un plan de actuación de cara a los próximos años. Según Estarellas, «la inversión en mantenimiento está cubierta por una subcontrata, pero la realidad nos muestra que, sí hay mantenimiento en cuanto a pequeñas reparaciones, el estado de muchos de estos parques es defectuoso, tanto por lo que se refiere a suelos como lugares desfasados o directamente rotos».

Las actuaciones iniciales del plan, que comenzó el pasado mes de noviembre, han supuesto distintas intervenciones en seis parques: en la de la plaza de Bartomeu Riera, de sa Cabana, y en las de las calles de Can Sitjar en Son Llatzet y de Can Malvasia de Es Pont d'Inca, cuyo suelo se ha cambiado; en el parque del CEIP Blanquerna se ha puesto el suelo nuevo y se han sustituido varios lugares que estaban rotos, y en los dos parques de Son Verí se han sustituido varias zonas.

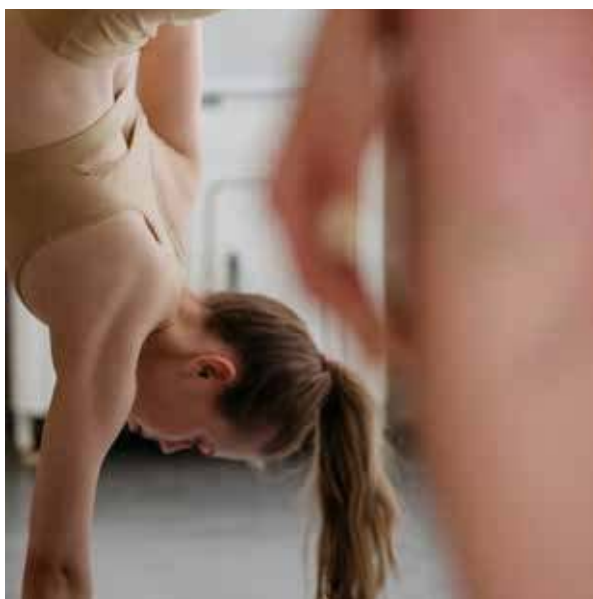

20
23

CURSOS ANUALS

ceràmica / cuina
acroioga / pintura
lectura / batucada
teatre / escriptura

Inscripcions
671 050 176
espaijove.marratxi.es

Ajuntament
de Marratxí

Servei
Insular
de Joventut

L'horabaixa més brillant de Marratxí

Més de 500 persones varen anar a la plaça de Margalida Salvà a viure l'encesa de llums per començar les festes de Nadal

L'Ajuntament de Marratxí va celebrar per primera vegada l'encesa de llums per encetar el programa de festes de Nadal. De les 16 a les 20 hores, la plaça de Margalida Salvà es va omplir amb més de 500 persones de totes les edats. Grans, infants i adults s'hi varen apropar per viure un horabaixa màgic i brillant al municipi.

L'Àrea de Comerç va repartir gorres de Pare Noel perquè tots els assistents s'integrassin a l'ambient. La música amb els clàssics nadalencs va ser a càrrec de Ràdio Marratxí, que va estar en una paradeta tot el capvespre repartint bosses i el programa de Nadal en primícia.

Per als més petits hi va haver una ludoteca, amb jocs tradicionals, a la qual fins i tot els grans es varen animar a participar, a més d'un castell inflable. Tampoc no va faltar la xocolatada amb coca de patata a l'hora de berenar, que va aconseguir una llarga coa que travessava tota la plaça.

▲
Minuts previs a l'encesa de llums. Plaça Margarita Salvà, Es Pont d'Inca

Minutos previos a la encendida de luces. Plaza Margarita Salvà, Es Pont d'Inca

La tarde más brillante de Marratxí

Más de 500 personas fueron a la plaza de Margalida Salvà a vivir el encendido de luces para empezar las fiestas de Navidad

El Ayuntamiento de Marratxí celebró por primera vez el encendido de luces para empezar el programa de fiestas de Navidad. De las 16 a las 20 horas, la plaza de Margalida Salvà se llenó con más de 500 personas de todas las edades. Mayores, niños y adultos se acercaron para vivir una tarde mágica y brillante en el municipio.

El Área de Comercio repartió gorros de Papá Noel para que todos los asistentes se integrasen en el ambiente. La música con los clásicos navideños corrió a cargo de Ràdio Marratxí, que estuvo en un puesto toda la tarde repartiendo bolsas y el programa de Navidad en primicia.

Para los más pequeños hubo una ludoteca, con juegos tradicionales, en la que incluso los mayores se animaron a participar, además de un castillo hinchable. Tampoco faltó la chocolatada con coca de patata a la hora de la merienda, que logró una larga cola que atravesaba toda la plaza.

^
Dues de les activitats més destacades foren la xocolatada i els jocs infantils

Dos de las actividades más destacadas fueron la chocolatada y los juegos infantiles

Els padrins ja s'havien assegut, el sol s'havia post i tot estava a punt per a l'esperada encesa de llums al municipi. Però abans el batle de Marratxí, Jaume Llompart, acompanyat per diversos regidors, va pujar a l'escenari per presentar a tots els presents el programa d'activitats i més d'un centenar d'actes repartits per tot el municipi. «Volem omplir d'esdeveniments familiars cada plaça i espai públic del terme municipal de Marratxí, que els nostres veïns gaudeixin de les festes al seu municipi», manifestà Llompart.

A les sis de l'horabaixa el batle va prémer l'interruptor i més de 115 grups de garlandes i estrelles de Nadal varen il·luminar tots els carrers de Marratxí a l'uníson. Per clausurar l'acte, l'Obrador de Músics va oferir un concert amb l'actuació de la coral infantil. La il·lusió i la màgia es podien veure reflectides a les cares dels assistents. Nadal ja havia arribat.

L'equip de govern en el moment de la encesa

El equipo de gobierno en el momento de la encendida

Los abuelos ya se habían sentado, el sol se había puesto y todo estaba listo para el esperado encendido de luces en el municipio. Pero antes, el alcalde de Marratxí, Jaume Llompart, acompañado por varios regidores, se subió al escenario para presentar a todos los asistentes el programa de actividades con más de un centenar de actos repartidos por todo el municipio. "Queremos llenar de eventos familiares cada plaza y espacio público del término municipal de Marratxí, que nuestros vecinos disfruten de las fiestas en su municipio", manifestó Llompart.

A las seis de la tarde el alcalde apretó el interruptor y más de 115 grupos de guirnaldas y estrellas de Navidad iluminaron todas las calles de Marratxí al unísono. Para clausurar el acto, el Obrador de Músics ofreció un concierto con la actuación de la coral infantil. La ilusión y la magia podían verse reflejadas en las caras de los asistentes. La Navidad ya había llegado.

Actuació de la coral infantil

Actuación de la coral infantil

Cinc setmanes plenes d'activitats

El programa de festes va començar amb l'encesa de llums i acabarà dia 20 de gener, Sant Sebastià. Enguany, a més de millorar la il·luminació als carrers principals, amb vint garlandes més, també s'ha doblat el nombre d'arbres de Nadal que decoren les principals places i zones comercials, amb un total de catorze arbres. Els nous s'han col·locat a Cas Capità, Es Caülls, la Vinya de Son Verí i al principi d'Es Pont d'Inca.

Entre les activitats més destacades del programa hi ha tallers nadalencs, jocs infantils i campionats de diferents disciplines per a totes les edats, ball, gimnàstica, karaoke, exposició de betlems, ballades populars, mercat ambulant nadalenc, la XVII Fira de la Llet d'Ametlla, contacontes, concerts i, per descomptat, les misses de Matines i Cap d'Any, les festes de Cap d'Any i les cavalcades dels Reis d'Orient.

«Aquest programa no seria tan ampli, complet i entretingut si no fos per la participació de més de vint col·lectius veïnals de Marratxí: associacions de veïns, associacions juvenils, de festeres, mestresses de casa, clubs, etc. No puc anomenar-los a tots, però sí que puc des d'aquí agrair la seva grandíssima implicació», va concloure el batle.

Cinc setmanes plenes d'activitats

El programa de fiestas comenzó con el encendido de luces y terminará día 20 de enero, San Sebastián. Este año, además de mejorar la iluminación en las calles principales, con otras veinte guirnaldas, también se ha doblado el número de árboles de Navidad que decoran las principales plazas y zonas comerciales, con un total de catorce árboles. Los nuevos se han colocado en Cas Capità, Es Caülls, la Viña de Son Verí y al principio de Es Pont d'Inca.

Entre las actividades más destacadas del programa se encuentran talleres navideños, juegos infantiles y campeonatos de diferentes disciplinas para todas las edades, baile, gimnasia, karaoke, exposición de belenes, bailes populares, mercadillo navideño, la XVII Fira de Llet d'Ametlla, cuentacuentos, conciertos y, por supuesto, las misas de Matines y Fin de Año, las fiestas de Fin de Año y las cabalgatas de los Reyes Magos.

«Este programa no sería tan amplio, completo y entretenido si no fuera por la participación de más de veinte colectivos vecinales de Marratxí: asociaciones de vecinos, asociaciones juveniles, de festeros, mestresses de casa, clubs, etc. No puedo nombrarlos a todos, pero sí puedo agradecer desde aquí su grandísima implicación», concluyó el alcalde.

LA BEGUDA DE NADAL A MARRATXÍ

La bebida de Navidad en Marratxí

Fira de la Llet d'Ametlla, 2022

A Marratxí, si un producte no hi pot faltar (i, de fet, no hi falta) quan arriben les festes nadalenques, és la llet d'ametlla, vinculada i arrelada al municipi des de fa molt de temps. No només se'n consumeix, sinó que també se n'elabora, si bé ja són poques mans les que ho fan

La família Serra i la família Pocoví de Cas Ferrer són les encarregades de mantenir viva aquesta tradició al municipi (la família Cabot de Son Horrach també forma part d'aquest petit grup, tot i que ja fa anys que no ven al públic).

En Marratxí, si un producto no puede faltar (y, de hecho, no falta) cuando llegan las fiestas navideñas, es la leche de almendra, vinculada y arraigada al municipio desde hace mucho tiempo. No sólo se consume, sino que también se elabora, si bien ya son pocas manos las que lo hacen

La familia Serra y la familia Pocoví de Cas Ferrer son las encargadas de mantener viva esta tradición en el municipio (la familia Cabot de Son Horrach también forma parte de este pequeño grupo, aunque ya hace años que no vende al público).

Inicis

Catalina Serra, de Sa Cabaneta, recorda com de petita ja veia son pare fer llet d'ametla. Fa 53 anys que es va casar amb Tomeu Pocoví, que també des de ben petit va aprendre a elaborar aquest producte amb la seva família. «Va ser una coincidència que les nostres famílies, per separat, abans de començar a festejar nosaltres, fessin llet d'ametlla. Això ens va permetre continuar la tradició quan en Tomeu i jo vàrem formar la nostra», diu na Catalina.

Maria Alemany, a qui diuen —i així ho afirma ella— Maria d'en Pocoví, i el seu home, Pep Pocoví, mort anys enrere, han mantingut viva la tradició durant molts d'anys as Pla de na Tesa. Són coneguts com «de Cas Ferrer»: «Ca nostra antigament era una ferreteria, i en una saleta vàrem començar a fer la llet d'ametla per Nadal», conta na Maria. A diferència de la família Serra, na Maria va aprendre a elaborar la beguda quan va començar a festejar amb en Pep. «Jo no en sabia fer; la família del meu home ja feia molts d'anys que en produïa, però és bo d'aprendre. Ara puc dir que a la nostra fa més de 70 anys que per Nadal no en falta mai», diu, mig rient, na Maria.

Inicios

Catalina Serra, de Sa Cabaneta, recuerda como de pequeña veía a su padre hacer leche de almendra. Hace 53 años se casó con Tomeu Pocoví, que también desde pequeño aprendió a elaborar este producto con su familia. «Fue una coincidencia que nuestras familias, por separado, antes de nosotros empezar a salir juntos, hicieran leche de almendra. Esto nos permitió continuar la tradición cuando Tomeu y yo formamos la nuestra», dice Catalina.

Maria Alemany, a quien dicen -y así lo afirma ella- María de Pocoví, y su marido, Pep Pocoví, fallecido años atrás, han mantenido viva la tradición durante muchos años en el Pla de na Tesa. Son conocidos como «de Cas Ferrer»: «Nuestra casa antiguamente era una ferreteria, y en una salita empezamos a hacer la leche de almendra en Navidad», cuenta María. A diferencia de la familia Serra, Maria aprendió a elaborar la bebida cuando empezó a salir con Pep. «Yo no sabía hacerla; la familia de mi marido ya llevaba muchos años produciendo, pero es bueno aprender. Ahora puedo decir que en la nuestra hace más de 70 años que en Navidad nunca falta», dice, medio riendo, Maria.

◀
A l'esquerra Tomeu
Pocoví i Catalina Serra

A la izquierda Tomeu
Pocoví y Catalina Serra

▲
Adalt Maria Alemany
de Cas Ferrer

Arriba Maria Alemany
de Cas Ferrer

Fa un temps, la família Serra produïa la llet dos dies abans de Nadal. «Ara ja ens hi posam dos dies abans, a bullir, així que en total són quatre dies», diu en Tomeu. Hi ha hagut anys que na Catalina ha arribat a fer 100 quilos de bessons, més els que després du la gent.

A Cas Ferrer en feien tres dies abans de Nadal i dos dies abans de Cap d'Any, «i punt», referma na Maria. «Al principi venien quatre veïnats amb la seva olla, però llavors va començar a venir molta gent i havien d'esperar molt de temps. Es posaven nerviosos, ells i nosaltres». Ara duen el sac de bessons i, una vegada que han acabat de fer la llet, criden els clients perquè la recullin. A més, la família Pocoví era l'encarregada de fer el producte per a la Fira de Llet d'Ametla; n'arribaven a fer més de 400 litres.

Hace un tiempo, la familia Serra producía la leche dos días antes de Navidad. «Ahora ya nos ponemos dos días antes, a hervir, así que en total son cuatro días», dice Tomeu. Ha habido años que Catalina ha llegado a hacer 100 kilos de fruto, más los que después lleva la gente.

En Cas Ferrer hacían tres días antes de Navidad y dos días antes de Nochevieja, «y punto», reafirma María. «Al principio venían cuatro vecindarios con su olla, pero entonces empezó a venir mucha gente y debían esperar mucho tiempo. Se ponían nerviosos, ellos y nosotros». Ahora llevan el saco de gemelos y, una vez que han terminado de hacer la leche, llaman a los clientes para que la recojan. Además, la familia Pocoví era la encargada de realizar el producto para la Feria de Leche de Almendra; llegaban a hacer más de 400 litros.

Procés per fer llet d'ametlla

Per començar, és necessari tenir una mola. Amb la màquina, rodona i de pedra, s'han d'esclafar els bessons durant vint minuts. «Jo, amb la meua màquina, he hagut de fer moltes proves amb el motor per arribar a trobar la velocitat perfecta perquè el bessó quedi ben esclafat», explica en Tomeu.

Mentre la mola gira, hi heu d'anar tirant una mica d'aigua per fer la mescla. Una vegada que teniu els bessons esclafats, els heu de bullir durant dues hores. A partir d'aquí, «cadascun la cuina a ca seva a gust propi, és molt delicada», afirma na Maria.

Na Catalina explica que, quan ja fa una bona estona que bull, hi comença a tirar el sucre, la canyella i la llimona. «Durant tot el procés has d'estar molt atent a l'olla, perquè l'ametlla puja i pot sortir». A més, per aconseguir el punt adequat de dolçor, la va tastant mentre hi afegeix aquests tres darrers ingredients.

A Cas Ferrer ho fan de la mateixa manera. «Necessites una bona olla i, quan la mescla perd el color, hi afegeixes la canyella, el sucre i la clovella de llimona. Però la llimona no hi ha d'estar gaire de temps, perquè torna agra», aclareix na Maria. En el cas que la llet quedi molt espessa, hi afegeix aigua.

Proceso para hacer leche de almendra

Para empezar, es necesario tener una mola. Con la máquina, redonda y de piedra, se aplastan las almendras durante veinte minutos. «Yo, con mi máquina, he tenido que realizar muchas pruebas con el motor para llegar a encontrar la velocidad perfecta para que el fruto quede bien aplastado», explica Tomeu.

Mientras la mola gira, se debe ir echando un poco de agua para hacer la mezcla. Una vez que se tengan los frutos aplastados, se hierven durante dos horas. A partir de ahí, «cada uno la cocina en su casa a gusto propio, es muy delicada», afirma Maria.

Catalina explica que, cuando ya hace un buen rato que hierve, empieza a echar el azúcar, la canela y el limón. «Durante todo el proceso tienes que estar muy atento a la olla, porque la almendra sube y puede salir». Además, para conseguir el punto adecuado de dulzura, la va probando mientras añade estos tres últimos ingredientes.

En Cas Ferrer lo hacen de la misma forma. «Necesitas una buena olla y, cuando la mezcla pierde el color, añades la canela, el azúcar y la cáscara de limón. Pero el limón no debe estar mucho tiempo, porque vuelve agrio», aclara María. En caso de que la leche quede muy espesa, añade agua.

**Estris per
produir la llet
d'ametlla**
**Utensilios
para producir
la leche de
almendra**

<

**Tomeu Pocoví
encenent la mola
Tomeu Pocoví
encendiendo la mola**

RECEPTA / RECETA

Per a 1 kg de bessons:

- » 1 kg de bessons són uns 6 litres de llet
- » 2 branques de canyella sencera
- » 600 grams de sucre (el sucre són 100 grams per cada litre)
- » Una clovella de llimona

Para 1 kg de almendras:

- » 1 kg de almendras son unos 6 litros de leche
- » 2 ramas de canela entera
- » 600 gramos de azúcar (100 gramos por cada litro)
- » Una cáscara de limón

Ús comercial

En aquest cas, totes les famílies hi estan d'acord: fan llet d'ametla per estima i perquè volen que la tradició no es perdi. «Jo ho faig perquè ho duc al cor», explica na Maria. Moltes vegades, els clients i les institucions han demanat que aquest producte es converteixi en un negoci, «però no, és molta feina, jo ja no pos rètol a la porta, els clients que sempre venen saben on trobar-me».

La família Serra explica que el fet de només elaborar-ne per Nadal és perquè no sigui un negoci, sinó una tradició. «Duu molta feina i no ho pareix: hi ha dos dies en què ens tornam bojos», assegura Tomeu. El preu és de 6 euros el quilo de bessons, i na Catalina explica que no ho fan per guanyar diners, ja que per temps i feina el cost hauria de ser més elevat. A Cas Ferrer, el preu és de 9 euros el quilo. «En feim tot lo dia fora aturar», diu na Maria.

Uso comercial

En este caso, todas las familias están de acuerdo: hacen leche de almendra por cariño y porque quieren que la tradición no se pierda. «Yo lo hago porque lo llevo en el corazón», explica María. Muchas veces, los clientes y las instituciones han pedido que este producto se convierta en un negocio, «pero no, es mucho trabajo, yo ya no pongo cartel en la puerta, los clientes que siempre vienen saben dónde encontrarme».

La familia Serra explica que el hecho de sólo elaborarlas en Navidad es para que no sea un negocio, sino una tradición. «Lleva mucho trabajo y no lo parece: hay dos días en los que nos volvemos locos», asegura Tomeu. El precio es de 6 euros el kilo de almendras, y Catalina explica que no lo hacen para ganar dinero, ya que por tiempo y trabajo el coste debería ser más elevado. En Cas Ferrer, el precio es de 9 euros el kilo. «Hacemos todo el día sin parar», dice María.

Futur

Na Catalina explica que als joves no els agrada estar dues hores pendents de l'olla quan bull, però en Tomeu ho té clar: «Mentre la màquina funcioni, en aquesta casa hi haurà llet d'ametla». Els Serra compten amb l'ajuda de la seva filla Malén i els seus tres nets. «Jo sec mentre ells cuinen, la meva feina és vigilar que ho facin bé», comenta en Tomeu.

A na Maria l'ajuda el seu fill per muntar el subministrament d'aigua, perquè n'hi hagi prou els dies amb més feina. També compta amb l'ajuda del seu net, Marc Pocoví, que recorda que a 3 anys ja feia llet d'ametla amb son pare i els seus padrins. «Ara que he crescut ho veig amb una altra perspectiva, és una cosa nostra, de la família, i saber que cada any el poble depèn de la nostra feina dona molta satisfacció», afegeix en Marc.

Futuro

Catalina explica que a los jóvenes no les gusta estar dos horas pendientes de la olla cuando hierve, pero Tomeu lo tiene claro: «Mientras la máquina funcione, en esta casa habrá leche de almendra». Los Serra cuentan con la ayuda de su hija Malén y sus tres nietos. «Yo me siento mientras ellos cocinan, mi trabajo es vigilar que lo hagan bien», comenta Tomeu.

A María le ayuda su hijo para montar el suministro de agua, para que sea suficiente los días con más trabajo. También cuenta con la ayuda de su nieto, Marc Pocoví, que recuerda que con 3 años ya hacía leche de almendra con su padre y sus abuelos. «Ahora que he crecido lo veo con otra perspectiva, es algo nuestro, de la familia, y saber que cada año el pueblo depende de nuestro trabajo da mucha satisfacción», añade Marc.

Fira de la Llet d'Ametlla

Els nets de la família Serra es varen encarregar, a la Fira de Tardor d'enguany, d'oferir a tots els visitants una degustació de la beguda de Nadal que fan a cals padrins. «La meva neta l'endemà tenia mal al canell de tants de tassons que va oferir», explica en Tomeu. Pel que fa als Serra, és una realitat que la llet d'ametla es continuarà produint quan els padrins no en puguin fer.

Na Maria, per la seva part, creu que tot canvia: «El dia que jo falti no sé si en faran». Però el seu net, quan arriba la Fira de Llet d'Ametlla, s'ajunta amb els amics per poder treure tots els litres de llet necessaris. «Jo continuaré la tradició i, coneixent el meu germà, estic segur que ell també, fins i tot amb més il·lusió que jo», diu en Marc, de 22 anys, per aclarir els dubtes de Maria. «El dia que la meva padrina no en puguin fer, nosaltres hi serem, ho tenc claríssim», conclou.

Los nietos de la familia Serra se encargaron, en la Fira de Tardor de este año, de ofrecer a todos los visitantes una degustación de la bebida de Navidad que hacen en casa de sus abuelos. «Mi nieta al día siguiente tenía daño en la muñeca de tantos vasos que ofreció», explica Tomeu. En cuanto a los Serra, es una realidad que la leche de almendra seguirá produciéndose cuando los abuelos no puedan hacerla.

María, por su parte, cree que todo cambia: «El día que yo falte no sé si la harán». Pero su nieto, cuando llega la Fira de la Llet d'Ametlla, se junta con los amigos para sacar todos los litros de leche necesarios. «Yo continuaré la tradición y, conociendo a mi hermano, estoy seguro de que él también, incluso con más ilusión que yo», dice Marc, de 22 años, para despejar las dudas de María. «El día que mi abuela no pueda hacer, nosotros estaremos, lo tengo clarísimo», concluye.

»

Pep Pocoví i el seu net a la Fira de la Llet d'Ametlla

Pep Pocoví y su nieto en la Fira de la Llet d'Ametlla

DISPARARON AL PIANISTA

Una novela gràfica de Fernando Trueba i Javier Mariscal. Editorial Penguin Libros

Aquesta novel·la gràfica és una adaptació de Trueba i Mariscal de la pel·lícula d'animació *Dispararon al pianista*. El llibre conta com, arran de l'escriptura d'un llibre sobre bossa nova, el periodista fictici Jeff Harris investiga la desaparició de Tenório Júnior. El músic brasiler de samba jazz actuava a Buenos Aires la matinada del 18 de març de 1976 quan se'n va perdre la pista.

Esta novela gráfica es una adaptación de Trueba y Mariscal de la película de animación *Dispararon al pianista*. Cuenta como, a raíz de la escritura de un libro sobre bossa nova, el periodista ficticio Jeff Harris investiga la desaparición de Tenório Júnior. El músico brasileño de samba-jazz se encontraba actuando en Buenos Aires la madrugada del 18 de marzo de 1976 cuando se perdió su pista.

EL CALAMAR GEGANT

Fabio Genovesi. Editorial Edicions del Periscopi

El camaleònic escriptor italià ens endinsa en les profunditats d'un relat sobre krakens i altres criatures marines alhora que reflexiona sobre la vida marina i humana. Un llibre amb un estil original, de lectura calmada, que barreja anècdotes de la vida de l'autor amb la història del calamar gegant.

El camaleónico escritor italiano nos adentra en las profundidades de un relato sobre krakens y otras criaturas marinas a la vez que reflexiona sobre la vida marina y humana. Un libro con un estilo original, de lectura calmada, que mezcla anécdotas de la vida del autor con la historia del calamar gigante.

MIRAFIORI

Manuel Jabois. Editorial Alfaguara

És la història d'un enamorat narrador anònim i Valentina, una actriu d'èxit que confessa que veu fantasmes. Es tracta d'un relat reflexiu que va in crescendo. Jabois ens parla sobre l'amor, la por de la ruptura, la incomprensió, les creences i la mort amb un llenguatge senzill i ple de bellesa, esquitxat amb tocs d'humor.

La historia entre un enamorado narrador anónimo y Valentina, una actriz de éxito que confiesa que ve fantasmas, es un relato reflexivo que va in crescendo. Jabois nos habla sobre el amor, el miedo a la ruptura, la incomprensión, las creencias y la muerte con un lenguaje sencillo y lleno de belleza, salpicado con tintes de humor.

>

Margalida Sureda, gerent de CAROB S.A., Premi Siurell de Plata a la Iniciativa Científica i Tecnològica de l'any 2023

Margalida Sureda, gerente de CAROB S.A., Premio Siurell de Plata en la Iniciativa Científica y Tecnológica del año 2023

MARGALIDA

«És un orgull que una empresa única estigui a Marratxí»

“Es un orgullo que una empresa única este en Marratxí”

CAROB és una empresa dedicada a la fabricació, distribució i exportació de goma de garrofi, un espessidor natural fabricat amb el fruit de les garrofes. En el mes de novembre va rebre el Premi Siurell de Plata a la Iniciativa Científica i Tecnològica de l'any 2023 arran de la millora de les seves instal·lacions: col·locació de plaques solars i assecadors automàtics, i reciclatge de l'aigua emprada en la fabricació del producte en un 80 %. A més, col·labora amb investigadors de la UIB per determinar si una goma de garrofi està adulterada, ja que té la patent del sistema per detectar la puresa del producte.

És de les poques indústries que queda a Mallorca i és a Marratxí al 100% des de l'any 1996. D'aquí a tres anys farà el 50è aniversari.

CAROB es una empresa dedicada a la fabricación, distribución y exportación de goma de garrofín, un espesante natural fabricado con el fruto de las algarrobas. Es ideal para hacer preparaciones veganas y sin gluten. En el mes de noviembre recibió el Premio Siurell de Plata en la Iniciativa Científica y Tecnológica del año 2023 a raíz de la mejora de sus instalaciones: colocación de placas solares, secadoras automáticas, y el reciclaje del agua empleada en la fabricación del producto en un 80%. Además, colabora con investigadores de la UIB para determinar si una goma de garrofín está adulterada, puesto que tiene la patente del sistema para detectar la pureza del producto.

Es de las pocas industrias que queda en Mallorca y está en Marratxí al 100% desde el año 1996. Dentro de tres años celebrará su 50 aniversario.

Gerent de CAROB S.A. Gerente de CAROB S.A.

SUREDA

Qui és na Marga Sureda?

Marga Sureda va néixer l'any 1963 a Marratxí. És una persona a qui des de sempre li ha agradat fer feina i que té gusts molt diversos. M'agraden tota mena de sèries, llibres, mirar esports. Als meus inicis, als anys vuitanta, estava molt interessada en la informàtica, i era difícil poder estudiar-ne en aquella època.

Com arriba una jove amb inquietud per la informàtica a ser gerent d'una empresa tan important?

Va ser totalment inesperat. Vaig començar fent feina en el departament d'informàtica d'una empresa i després en un gabinet informàtic, on processava i picava tota la informació d'altres: nòmnes, factures, albarans... A través d'un conegut em varen presentar l'economista Gori Bibiloni, un dels socis de l'empresa i el gerent. Vaig començar a fer feina amb ell l'any 1986. Ha estat el meu mestre, tot el que sé és gràcies a ell. Per decisió seva, en jubilar-se, em va oferir ser la gerent de l'empresa.

Un càrrec així requereix molt de sacrificis.

Arribar a la gerència ha suposat estar més implicada que mai en l'empresa, conèixer què li passa a cadascun dels empleats. No era la meua idea, arribar a gerent, però estic molt agraïda de la confiança que varen dipositar en mi.

CAROB va néixer l'any 1976 i ja tenia un recorregut quan t'hi vares incorporar. Des de 1986 fins a l'actualitat, han canviat molt les coses, també pel que fa a la informàtica i la digitalització.

No hi ha cap universitat que t'ensenyi tot el que he après a CAROB. Som una empresa familiar única a les Balears. De tres que som a Espanya, les altres dues són multinacionals. Quan vaig començar, l'oficina estava a Son Castelló. Aquí només hi havia una part de la fàbrica, on es pelava el garroffí i es duia a Son Sardina per fer-ne farina. L'any 1996 es va centralitzar a Marratxí, amb un magatzem més gros, posàrem una depuradora..., han estat molts, els canvis. Quan vaig arribar, ja havien aconseguit fer goma de garroffí per a consum humà [en els inicis només era per als animals] i començaven a tenir les primeres experiències amb l'exportació. És un orgull que una empresa única estigui a Marratxí.

¿Quién es Marga Sureda?

Marga Sureda nació en 1963 en Marratxí. Es una persona a la que desde siempre le ha gustado trabajar y que tiene gustos muy diversos. Me gustan todo tipo de series, libros, mirar deportes. En mis inicios, en los años ochenta, estaba muy interesada en la informática, y era difícil poder estudiar en esa época.

¿Cómo llega una joven con inquietud por la informática a ser gerente de una empresa tan importante?

Fue totalmente inesperado. Empecé trabajando en el departamento de informática de una empresa y después en un gabinete informático, donde procesaba y picaba toda la información de otros: nóminas, facturas, albaranes... A través de un conocido me presentaron al economista Gori Bibiloni, uno de los socios de la empresa y el gerente. Empecé a trabajar con él en 1986. Ha sido mi maestro, todo lo que sé es gracias a él. Por su decisión, al jubilarse, me ofreció ser la gerente de la empresa.

Un cargo así requiere de muchos sacrificios.

Llegar a la gerencia ha supuesto estar más implicada que nunca en la empresa, conocer qué le ocurre a cada uno de los empleados. No era mi idea, llegar a gerente, pero estoy muy agradecida de la confianza que depositaron en mí.

CAROB nació en 1976 y ya tenía un recorrido cuando te incorporaste. Desde 1986 hasta la actualidad, han cambiado mucho las cosas, también en lo referente a la informática y la digitalización.

No hay ninguna universidad que te enseñe todo lo que he aprendido en CAROB. Somos una empresa familiar única en Baleares. De tres que estamos en España, las otras dos son multinacionales. Cuando empecé, la oficina estaba en Son Castelló. Aquí sólo había una parte de la fábrica, donde se pelaba el garroffí y se llevaba a Son Sardina para hacer harina. En 1996 se centralizó en Marratxí, con un almacén mayor, pusimos una depuradora..., los cambios han sido muchos. Cuando llegué, ya habían logrado hacer goma de garroffín para consumo humano [en los inicios sólo era para los animales] y empezaban a tener las primeras experiencias con la exportación. Es un orgullo que una empresa única esté en Marratxí.

«El més difícil no ha estat ser una dona i trobar-te amb homes, sinó lluitar en el món de la garrova»

«El més difícil no ha estat ser una dona i trobar-te amb homes, sinó lluitar en el món de la garrova»

Parlant d'exportació, teniu un magatzem a Baltimore. Com una empresa familiar, de Marratxí, lluita amb dues multinacionals i a més fa la passa de dir hem d'anar als Estats Units?

És una passa molt gran i tot ha estat gràcies a la Cambra de Comerç. He après molt d'exportació i logística. L'exportació era l'única sortida possible, perquè a Espanya hi havia poca indústria alimentària. Els Estats Units era el mercat més gran i els clients que ja teníem volien que la mercaderia no tardàs quatre mesos a arribar. Així és molt més ràpid, feim l'exportació i la importació a la vegada.

Els clients, ja els teníeu, però com arriba una empresa de Marratxí a tenir un magatzem a la ciutat més poblada de l'estat de Maryland?

És complicat entrar-hi, però és molt fàcil fer feina amb ells. Un dels clients més grans que tenim allà té un magatzem de logística que fa feina per a moltes altres empreses i ens el va oferir. T'has de cercar un agent de duanes, donar-te d'alta a tots els nivells que t'exigeixen. Quan arribava un contenidor nostre, el miraven amb raigs X. Aquí, a les duanes, comença a haver-n'hi ara, però allà ja n'hi tenien.

Tot i així, l'ambient a l'empresa és molt familiar.

Sempre hem estat un gran equip. És difícil que un treballador se'n vagi. A més, eren tots fixos des del començament, quan la majoria no feia aquests contractes. Ens coneixem molt, perquè fa entre entre deu i vint anys que estan a l'empresa. El que més m'ha costat és ser la cap de tots els meus companys, però continuen sent companys i ho han acceptat molt bé, ha estat molt fàcil. L'important és tenir un bon equip. A la gent responsable i feïnera, no li fa falta una cap.

Hablado de exportación, tenéis un almacén en Baltimore. ¿Cómo una empresa familiar, de Marratxí, lucha con dos multinacionales y además da el paso de decir "debemos ir a Estados Unidos"?

Es un paso muy grande y todo ha sido gracias a la Cámara de Comercio. He aprendido mucho de exportación y logística. La exportación era la única salida posible, porque en España había poca industria alimenticia. Estados Unidos era el mayor mercado y los clientes que ya teníamos querían que la mercancía no tardara cuatro meses en llegar. Así es mucho más rápido, hacemos la exportación y la importación al mismo tiempo.

Los clientes, ya los teníais, pero ¿cómo llega una empresa de Marratxí a tener un almacén en la ciudad más poblada del estado de Maryland?

Es complicado entrar, pero es muy fácil trabajar con ellos. Uno de los clientes más grandes que tenemos allí tiene un almacén de logística que trabaja para muchas otras empresas y nos lo ofreció. Tienes que buscarte un agente de aduanas, darte de alta en todos los niveles que te exigen. Cuando llegaba un contenedor nuestro, lo miraban con rayos X. Aquí, en las aduanas, empieza a haber ahora, pero allí ya los tenían.

Sin embargo, el ambiente en la empresa es muy familiar.

Siempre hemos sido un gran equipo. Es difícil que un trabajador se vaya. Además, eran todos fijos desde el principio, cuando la mayoría no hacía esos contratos. Nos conocemos mucho, porque hace entre entre diez y veinte años que están en la empresa. Lo que más me ha costado

Com és fer feina amb els agricultors?

El camp és un món molt complicat, i això sí que m'ha costat, sobretot com a dona: fer entendre que per aconseguir un producte apte per al consum humà hem de complir uns estàndards de qualitat. Els magatzems de garrova estan en el camp i són espais bruts. Per passar del garrofi al producte final, hi ha un procés amb unes mesures molt estrictes, i fer-los entendre això és complicat. Per als caps també ha estat difícil, perquè venien d'un època en què tot això no es mirava. Els treballadors no hi poden entrar ni amb una formiga, ni amb una mota de pols..., ni passar de la part «bruta» de la fàbrica a la «neta». Per sort tenim na Julia, que és l'especialista en qualitat que fa feina amb nosaltres.

Com heu duit fer feina en un món majoritàriament d'homes?

A CAROB hi ha més homes que dones, però no hi ha hagut cap problema. En el negoci de l'exportació, tampoc. El món de la compra de la garrova sí que és més complicat. Però jo he viscut en el camp tota la vida, molts d'anys en una possessió. Mon pare era pagès, i no trobaren una inexperta en agricultura. El més difícil no ha estat ser una dona i trobar-te amb homes, sinó lluitar en el món de la garrova. Han estat uns anys molt complicats.

Parlau de la bimbolla del negoci. [La caiguda del preu de la garrova un 50 % després de dos anys excepcionals]. En aquests moments més durs, què us dona forces?

En el primer que pens és en els 35 treballadors i les seves famílies i en els socis. Els he de demostrar que ens en sortirem, d'aquests anys tan complicats. Els preus de la compra de garrova varen pujar desorbitadament, fins a deu vegades. Jo vaig avisar fa dos anys, els mateixos clients ho digueren. I va pujar més encara la goma de garrofi, a 30 euros el quilo, quan s'havia pagat a un euro.

L'empresa dels Estats Units que comprava entre 200 i 400 tones en un any aquest 2023 n'ha comprat zero. Tenen estoc

es ser la jefa de todos mis compañeros, pero siguen siendo compañeros y lo han aceptado muy bien, ha sido muy fácil. Lo importante es tener un buen equipo. A la gente responsable y laborable, no le hace falta un jefe.

¿Cómo es trabajar con los agricultores?

El campo es un mundo muy complicado, y eso sí que me ha costado, sobre todo como mujer: dar a entender que para conseguir un producto apto para el consumo humano debemos cumplir unos estándares de calidad. Los almacenes de algarroba están en el campo y son espacios sucios. Para pasar del garrofi al producto final, existe un proceso con unas medidas muy estrictas, y hacerles entender esto es complicado. Para los jefes también ha sido difícil, porque venían de una época en la que todo esto no se miraba. Los trabajadores no pueden entrar ni con una hormiga, ni con una mota de polvo..., ni pasar de la parte "sucia" de la fábrica a la "limpia". Por suerte tenemos a Julia, que es la especialista en calidad que trabaja con nosotros.

¿Cómo ha llevado trabajar en un mundo mayoritariamente de hombres?

En CAROB hay más hombres que mujeres, pero no se ha producido ningún problema. En el negocio de la exportación tampoco. El mundo de la compra de la algarroba sí es más complicado. Pero yo he vivido en el campo toda mi vida, muchos años en una posesión. Mi padre era payés, y no encontraron a una inexperta en agricultura. Lo difícil no ha sido ser una mujer y encontrarte con hombres, sino luchar en el mundo de la algarroba. Han sido unos años muy complicados.

Habla de la burbuja del negocio. [La caída del precio de la algarroba un 50% después de dos años excepcionales]. En estos momentos más duros, ¿qué le da fuerzas?

En lo primero que pienso es en los 35 trabajadores y sus familias, y en los socios. Debo demostrarles que saldremos adelante de estos años tan complicados. Los precios de la compra

de l'any passat o han canviat la fórmula amb alternatives més barates. Una multinacional que reformula és difícil que torni a comprar garrofi. És molt bon producte, però a un fabricant de gelat li sortia més cara la poca goma de garrofi que emprava que no el producte final, i molts l'han reformulat amb goma xantana, de guar, de tara... No és fàcil guanyar la confiança del client, a molts els has d'explicar què és un garrover i que el producte és natural i estable.

Molta de gent d'aquí no sabia tampoc què es feia amb el garrofi.

La goma de garrofi no es coneixia perquè venem a l'estranger. A la gent li costa usar-la a casa, però estam molt contents de la resposta a les xarxes socials. Vàrem fer una campanya amb el xef Miquel Calent i ara en fabricam uns potets que es venen a Agromart, en alguns Eroski i a les cooperatives, a més de la nostra botiga en línia.

En aquests temps és quan més hem d'apostar pel producte local.

Quan compram garrofi, ho feim primer a Mallorca. A Manacor tenim quatre empleats i un camp de 5.000 garrovers. Devora tenim una finca que estam repoblant amb garrovers i oliveres i tenim un trossejador de garroves, per poder tancar el cicle de producció. És una manera d'assegurar-te una quantitat de garroves per poder fer feina.

de algarroba subieron desorbitadamente, hasta diez veces. Yo avisé hace dos años, los mismos clientes lo dijeron. Y subió aún más la goma de garrofin, a 30 euros el kilo, cuando se había pagado a un euro.

La empresa estadounidense que compraba entre 200 y 400 toneladas en un año este 2023 ha comprado cero. Tienen stock del año pasado o han cambiado la fórmula con alternativas más baratas. Una multinacional que reformula es difícil que vuelva a comprar garrofin. Es muy buen producto, pero a un fabricante de helado le salía más cara la poca goma de garrofi que empleaba que el producto final, y muchos la han reformulado con goma xantana, de guar, de tara... No es fácil ganar la confianza del cliente, a muchos debes explicarles qué es un algarrobo y que el producto es natural y estable.

Mucha gente de aquí tampoco sabía qué se hacía con el garrofin.

La goma de garrofin no se conocía porque vendemos en el extranjero. A la gente le cuesta usarlo en casa, pero estamos muy contentos de la respuesta en las redes sociales. Hicimos una campaña con el chef Miquel Calent y ahora fabricamos unos botecitos que se venden en Agromart, en algunos Eroski y en las cooperativas, además de nuestra tienda online.

En estos tiempos es cuando más debemos apostar por el producto local.

Cuando compramos garrofin, lo hacemos primero en Mallorca. En Manacor tenemos cuatro empleados y un campo de 5.000 algarrobos. Al lado tenemos una finca que estamos repoblando con algarrobos y olivos y tenemos un troceador de algarrobas, para poder cerrar el ciclo de producción. Es una manera de asegurarte una cantidad de algarrobas para poder trabajar

CARA A CARA

Com és el vostre dia a dia?

La feina és feixuga, però tenc el privilegi de viure a Sa Cabaneta, en una casa amb unes vistes precioses, un jardí, els meus cans i la tranquil·litat.

El millor moment?

Arribar a casa i dinar amb el meu home, llegir al vespre abans d'anar a dormir.

Un personatge que admiri.

Coco Chanel, pel seu estil i pel que va fer per les dones. La seva vida em va inspirar encara més després de mirar la seva pel·lícula.

Un llibre.

Los pilares de la Tierra, de Ken Follet.

Una pel·lícula

Dirty dancing, però també m'agrada el cinema de Tarantino.

¿Cómo es su día a día?

El trabajo es pesado, pero tengo el privilegio de vivir en Sa Cabaneta, en una casa con unas vistas preciosas, un jardín, mis perros y la tranquilidad.

¿El mejor momento?

Llegar a casa y comer con mi marido, leer por la noche antes de acostarme.

Un personaje al que admire

Coco Chanel, por su estilo y por lo que hizo por las mujeres. Su vida me inspiró aún más después de ver su película.

Un libro.

Los pilares de la Tierra, de Ken Follet.

Una película.

Dirty dancing, pero también me gusta el cine de Tarantino

TOT UN MES PER A LA CONSCIENCIACIÓ

Todo un mes para la concienciación

El Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones s'ha viscut a Marratxí amb un mes sencer ple d'activitats adreçades a conscienciar sobre aquest tema. A més, la Policia Local del municipi comptarà per primera vegada amb una unitat de VioGen, que es posarà en marxa en els propers mesos

Un lema per recordar i un mural per als joves

L'Espai Jove des Pont d'Inca ha exposat un mural elaborat pels seus usuaris i les pancartes que varen fer a mà i que els acompanyaren en la marxa escolar del dilluns 27 de novembre. Al voltant de 250 alumnes de cinquè i sisè de primària dels centres CEIP Ses Cases Noves, CEIP Janer Manila i Es Liceu dugueren les seves pancartes amb missatges com «Les dones no són un joc» i «Les dones han de ser lliures». El crits unànimes varen ser «No és no» i «No a la violència contra les dones»

Caminades per la dona

Amés de la marxa escolar, s'organitzaren dues caminades per la dona. L'associació Enfangats va fer la II edició de Pòrtol en Marxa. El diumenge 26 de novembre, al matí, es va fer un recorregut des de la Residència Son Caulelles fins a la plaça de Can Flor amb l'acompanyament de Pachamama Percussió. La marxa va acabar amb un

El Día Internacional de la Eliminación de la Violencia contra las Mujeres se ha vivido en Marratxí con un mes entero lleno de actividades dirigidas a concienciar al respecto. Además, la Policía Local del municipio contará por primera vez con una unidad de VioGen, que se pondrá en marcha en los próximos meses

Un lema per recordar i un mural per als joves

El Espai Jove des Pont d'Inca ha expuesto un mural elaborado por sus usuarios y las pancartas que hicieron a mano y que les acompañaron en la marcha escolar del lunes 27 de noviembre. Alrededor de 250 alumnos de quinto y sexto de primaria de los centros CEIP Ses Cases Noves, CEIP Janer Manila y Es Liceu llevaron sus pancartas con mensajes como «Las mujeres no son un juego» y «Las mujeres deben ser libres». Los gritos unánimes fueron «No es no» y «No a la violencia contra las mujeres».

Caminatas por la mujer

Además de la marcha escolar, se organizaron dos caminatas por la mujer. La asociación Enfangats hizo la II edición de Pòrtol en Marxa. El domingo 26 de noviembre, por la mañana, se hizo un recorrido desde la Residencia Son Caulelles hasta la plaza de Can Flor con el acompañamiento de Pachamama Percussió. La marcha terminó con un concierto de la escuela

concert de l'escola de música Major82. Es Pont d'Inca també va tenir la seva caminata per la dona el mateix dia, però a l'horabaixa.

Lectura del manifest i minut de silenci

El dissabte 25 de novembre, la plaça de l'Ajuntament de Marratxí va acollir un minut de silenci i la lectura d'un manifest a dues veus: Miquel Àngel Lladó, escriptor i portaveu de l'Associació Homes per la Igualtat Mallorca, i Tania Díaz, membre de l'associació veïnal Pòrtol Enfangats. L'acte es va tancar amb la interpretació musical d'un duo de violí i violoncel en record de les víctimes.

Taller d'autodefensa

Les dones de 18 anys o més han pogut aprendre autodefensa femenina mitjançant el mètode wen-do amb la instructora Gemma Domínguez, que els ha donat claus per actuar davant una agressió de qualsevol nivell, des de verbal fins a física. El taller ha servit per guanyar confiança en elles mateixes i per poder protegir-se de situacions perilloses i prevenir agressions al carrer, de festa o en un ambient familiar, sempre amb la filosofia de defensar-se proporcionalment.

de música Major82. Es Pont d'Inca també tuvo su caminata por la mujer el mismo día, pero por la tarde.

Lectura del manifiesto y minuto de silencio

El sábado 25 de noviembre, la plaza del Ayuntamiento de Marratxí acogió un minuto de silencio y la lectura de un manifiesto a dos voces: Miquel Àngel Lladó, escritor y portavoz de la Asociación Homes per la Igualtat Mallorca, y Tania Díaz, miembro de la asociación vecinal Pòrtol Enfangats. El acto se cerró con la interpretación musical de un dúo de violín y violonchelo en recuerdo de las víctimas.

Taller de autodefensa

Las mujeres a partir de 18 años o más han podido aprender autodefensa femenina mediante el método wen-do con la instructora Gemma Domínguez, que les ha dado claves para actuar ante una agresión de cualquier nivel, desde verbal hasta física. El taller ha servido para ganar confianza en sí mismas y para protegerse de situaciones peligrosas y prevenir agresiones en la calle, de fiesta o en un ambiente familiar, siempre con la filosofía de defenderse proporcionalmente.

Marxa escolar contra la violència cap a les dones, Sa Cabana

Marcha escolar contra la violència hacia las mujeres, Sa Cabana

MÉS SUPORT A LES VÍCTIMES

L'any 2007, el Ministeri de l'Interior creà el Sistema de Seguiment Integral en els Casos de Violència de Gènere (Sistema VioGen), en compliment de la Llei orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. A Marratxí, aquest sistema se centrarà en VioGen: una unitat especialitzada en la qual els agents s'encarreguen de recercar casos i protegir les víctimes en risc lleu, a més de fer-ne un seguiment mensual. Quan el grau de risc sigui moderat, alt o extrem, serà la Guàrdia Civil qui se'n farà càrrec. A partir d'ara, Marratxí comptarà amb la seva pròpia unitat per protegir les víctimes de violència de gènere, d'aquesta manera s'afegirà a municipis com Palma i Calvià.

DE QUÈ S'ENCARREGARÀ AQUESTA UNITAT A MARRATXÍ?

Prevenió de la violència física i psicològica amb xerrades

L'Escola Vella des Pont d'Inca serà l'escenari per rebre la primera xerrada informativa de la Policia Local del municipi sobre VioGen. Entre d'altres, s'hi comentarà què és la VioGen, en quina llei orgànica s'empara, quins drets tenen les víctimes i en què consisteix el servei d'assessorament de la policia. A més, la Policia Local donarà consells per detectar i evitar la violència cap a les dones.

L'agent Malén Tugores serà l'encarregada de les xerrades. El seu objectiu serà mostrar d'una manera dinàmica i amb vídeos els hàbits de violència cap a les dones arrelats a l'entorn dels adolescents: l'abús de la privacitat amb les converses de Whatsapp i els missatges privats de les xarxes socials, l'excusa del maltractament verbal o l'amenaça de ruptura de la relació si no se cedeix a les exigències. Totes aquestes són conductes que cal prevenir.

MÁS APOYO A LAS VÍCTIMAS

En 2007, el Ministerio del Interior creó el Sistema de Seguimiento Integral en los Casos de Violencia de Género (Sistema VioGen), en cumplimiento de la Ley orgánica 1/2004, de medidas de protección integral contra la violencia de género. En Marratxí, este sistema se centrará en VioGen: una unidad especializada en la que los agentes se encargan de buscar casos y proteger a las víctimas en riesgo leve, además de realizar un seguimiento mensual. Cuando el grado de riesgo sea moderado, alto o extremo, será la Guardia Civil la que se hará cargo. A partir de ahora, Marratxí contará con su propia unidad para proteger a las víctimas de violencia de género, de este modo se añadirá a municipios como Palma y Calvià.

¿DE QUÉ SE ENCARGARÁ ESTA UNIDAD EN MARRATXÍ?

Prevenición de la violencia física y psicológica con charlas

La Escola Vella de Es Pont d'Inca será el escenario para recibir la primera charla informativa de la Policía Local del municipio sobre VioGen. Entre otros, se comentará qué es la VioGen, en qué ley orgánica se ampara, qué derechos tienen las víctimas y en qué consiste el servicio de asesoramiento de la policía. Además, la Policía Local dará consejos para detectar y evitar la violencia hacia las mujeres.

La agente Malén Tugores será la encargada de las charlas. Su objetivo será mostrar de una manera dinámica y con vídeos los hábitos de violencia hacia las mujeres arraigados en torno a los adolescentes: el abuso de la privacidad con las conversaciones de Whatsapp y los mensajes privados de las redes sociales, excusar el maltrato verbal o la amenaza de ruptura de la relación si no se cede a las exigencias. Todas estas son conductas a prevenir.

Protecció a les víctimes, seguiment i tutorització mensual

La víctima tindrà un agent assignat: un policia tutor que l'acompanyarà en qualsevol requeriment en el seu dia a dia i que li oferirà recursos, com ara ajuda psicològica. A més, a partir de la denúncia al jutjat, els agents faran un test per saber el nivell de risc i cada mes en faran una valoració.

Formació i recursos per a les víctimes

Els agents de la Policia Local s'encarreguen de les actuacions que es poden fer al municipi després de la denúncia, com, per exemple, donar resposta a les inquietuds de la víctima i acompanyar-la a cercar els fills a l'escola si té por d'anar-hi tota sola o si creu que es pot trobar amb qualcú que atempti contra el seu benestar.

Els agents marratxiners han visitat altres unitats homòlogues a Palma i Calvià, dos dels municipis que més feina fan a les unitats de VioGen i que han estat reconeguts amb els premis Menina, que enalteixen la labor d'institucions en contra de la violència de gènere i a favor de la igualtat entre dones i homes. La visita ha servit per adoptar els procediments que funcionen en les unitats germanes i consolidar-los per crear la unitat de Marratxí, sempre enfocats en la protecció de la víctima.

Protección a las víctimas, seguimiento y tutorización mensual

La víctima tendrá un agente asignado: un policía tutor que le acompañará en cualquier requerimiento en su día a día y que le ofrecerá recursos, como ayuda psicológica. Además, a partir de la denuncia en el juzgado, los agentes realizarán un test para saber el nivel de riesgo y cada mes realizarán una valoración.

Formación y recursos para las víctimas

Los agentes de la Policía Local se encargan de las actuaciones que se pueden realizar en el municipio después de la denuncia, como, por ejemplo, dar respuesta a las inquietudes de la víctima y acompañarla a buscar a sus hijos en la escuela si tiene miedo a ir sola o si cree que se puede encontrar con alguien que atente contra su bienestar.

Los agentes marratxiners han visitado otras unidades homólogas en Palma y Calvià, dos de los municipios que más trabajo realizan en las unidades de VioGen y que han sido reconocidos con los premios Menina, que ensalzan la labor de instituciones en contra de la violencia de género y en favor de la igualdad entre mujeres y hombres. La visita ha servido para adoptar los procedimientos que funcionan en las unidades hermanas y afianzarlos para crear la unidad de Marratxí, siempre enfocados en la protección de la víctima.

Activitat de
biblioteques
"Crea el teu lema"

Actividad de
bibliotecas
"Crea tu lema"

CARTA ALS REIS D'ORIENT

CARTA A LOS REYES MAGOS

Quan arriba l'època més màgica de l'any, els desitjos de les persones es compleixen. Per això, els més petits, els quals, en teoria, han fet bonda al llarg de l'any, aprofiten per demanar el que els fa il·lusió. Dos joves del municipi, na Sofia i en Mateu, han compartit amb nosaltres les seves cartes

—

Quando llega la época más mágica del año, los deseos de las personas se cumplen. Por eso, los más pequeños, los cuales en teoría, se han llevado bien a lo largo del año, aprovechan para pedir sus ilusiones. Dos jóvenes del municipio, Sofia y Mateu, han compartido con nosotros sus cartas

Estimats Reis d'Orient,

Esper que tengueu bon temps la nit màgica, que no plogui ni faci vent. Som en Mateu i tenc 9 anys.

En primer lloc, vull agrair-vos les sorpreses que m'heu duit en anys anteriors. Enguany, el meu principal desig és tenir una nova guitarra elèctrica. He estat practicant molt darrerament i m'encantaria tenir l'oportunitat d'explorar nous sons i melodies.

També m'encantaria rebre alguns llibres, sobretot d'aventures. M'encanta llegir i imaginar-me que form part de les històries. M'agrada molt la saga de La decisió de la espada.

I ja si no és molt demanar, m'agradaria rebre una camiseta amb el logo de la meva banda preferida, Måneskin, que ha tret nou disc, Rush!. Per acabar, em vendrien bé algunes coses per decorar la meva habitació, si són rotllo punk, molt millor.

No us preocupeu gaire pels detalls; sé que estau molt ocupats. El més important per a mi és que la meva família i jo tenguem salut i felicitat. Gràcies per llegir els meus desitjos.

Mateu

Queridos Reyes Magos,

Espero que tengáis buen tiempo para la mágica noche de repartir regalos y que no llueva ni haga viento. Soy Mateu, tengo 9 años.

En primer lugar, quiero agradecer las sorpresas que me habéis traído en años anteriores. Este año, mi principal deseo es tener una nueva guitarra eléctrica. He estado practicando mucho últimamente y me encantaría tener la oportunidad de explorar nuevos sonidos y melodías.

También me encantaría recibir algunos libros, sobre todo los de aventuras. Me encanta leer e imaginarme que formo parte de ellas. Me encanta la saga de La Decisión de la Espada.

Y ya si no es mucho pedir, me gustaría recibir una camiseta con el logo de mi banda favorita Måneskin, que ha sacado nuevo disco: Rush!. Para ir acabando, me vendrían bien algunas cosas para decorar mi habitación, si son rollo punk, mucho mejor.

No os preocupéis demasiado por los detalles; sé que estáis muy ocupados. Lo más importante para mí es tener salud y felicidad para mí y mi familia. Gracias por leer mis deseos.

Mateu

Estimats Reis d'Orient,

Hola! Som na Sofia i tenc 7 anys. Estic superemocionada. Enguany he fet molta bonda, he ajudat ma mare a recollir les meves joguetes (gairebé sempre) i he compartit les meves galletes amb el meu germanet (encara que a vegades ell no les comparteix amb jo).

Enguany, el que més m'agradaria tenir és una pepa que pugui nedar a la banyera. Mon pare m'ha dit que n'hi ha una amb coa de sirena.

També necessit retoladors nous perquè alguns ja no pinten.

I no us oblideu del meu canet Llum, li podeu dur una llitet molt suau? Així no tindrà fred.

Ah, i gràcies pels regals de l'any passat. La pepa que em vàreu dur és la meva millor amiga, es diu Lula i m'acompanya allà on vaig. Enguany promet portar-me encara millor i menjar totes les verdures.

Sofia

Queridos Reyes Magos,

¡Hola! Soy Sofía, tengo 7 años y estoy súper emocionada. Este año he sido muy buena, he ayudado a mamá a recoger mis juguetes (casi siempre) y he compartido mis galletas con mi hermanito (aunque a veces él no las comparte conmigo).

Este año, lo que más me gustaría tener es una muñeca que pueda nadar en la bañera. Papá me ha dicho que hay una con cola de sirena.

También necesito rotuladores nuevos para pintar porque algunos ya no pintan.

Y no os olvidéis de mi perrito Llum, ¿le podéis traer una camita muy suave? Así no tendrá frío.

Ah, y gracias por los regalos del año pasado. La muñeca que me trajisteis es mi mejor amiga, se llama Lula y me acompaña a todas partes. Este año prometo ser aún más buena y comer todas mis verduras.

Sofía

PAM A PAM: SON RAMONELL

DESTACA

En els darrers sis mesos s'ha produït un boom immobiliari amb la construcció de nombrosos habitatges aparellats i unifamiliars. Aquests edificis han atret famílies joves a la zona, la qual cosa ha implicat que la població hagi augmentat significativament.

En los últimos seis meses se ha producido un boom inmobiliario con la construcción de numerosas viviendas pareadas y unifamiliares, atrayendo a familias jóvenes a la zona. La población ha aumentado significativamente.

 1482
HABITANTS

 220.335 M²

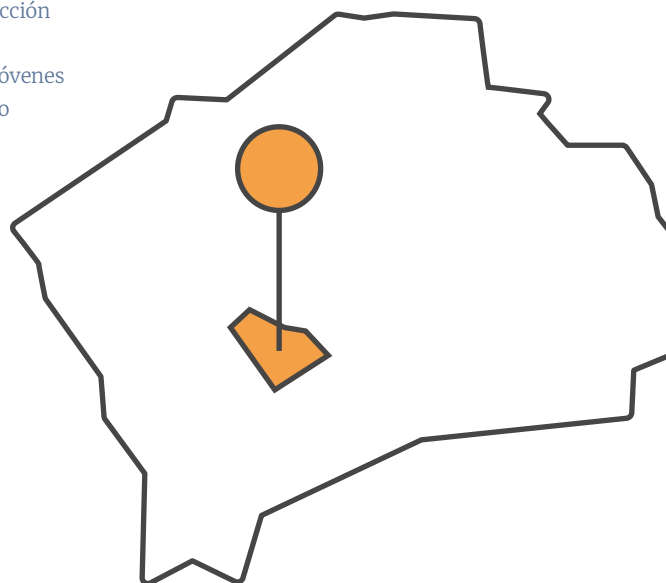
La seva història

Son Ramonell és un dels nuclis més recents del municipi. Es començà a parcel·lar l'any 1989 i s'acabà d'asfaltar a principi dels anys noranta. Aquest 2023 ha estat escenari del primer mercat artesanal Artetxí. Al carrer de Son Ramonell encara hi ha la possessió original. En els camps d'ametlers i de garrovers d'aquesta propietat es va edificar la urbanització que hi ha ara.

Què hi trobareu?

Situat entre el Polígon Industrial de Marratxí, la zona comercial Alcampo i la MA-13, Son Ramonell també disposa d'una petita zona comercial, Bulevar Nou, on hi ha una cafeteria i empreses de serveis, a més d'un aparcament públic de terra.

Tot i que està entre zones comercials, hi ha una zona verda al sud-est. Un tram del torrent de Coanegra passa per davant la urbanització, amb un camí verd agradable per passejar al carrer de Joan Capó. A més, hi ha una pista multiesportiva amb cistelles de bàsquet i una taula de ping-pong, així com un petit espai caní. També hi ha un petit parc infantil, situat al carrer de Llorenç Duran, i zones enjardinades públiques. Entre altres serveis, hi ha el Centre de Salut de Muntanya, l'IES Marratxí i la parada de tren del Polígon Industrial. A l'altra banda de la MA-13, hi ha una altra extensió de territori, Son Ramonell Nou.

Su historia

Son Ramonell es uno de los núcleos de Marratxí más recientes del municipio. Empezó su parcelación en 1989 y acabó de asfaltarse a principios de los años 90. Este año 2023 ha sido escenario del primer mercado artesanal Artetxí. En la calle Son Ramonell aún existe la posesión original en cuyos campos de almendros y algarrobos se edificó la urbanización actual.

¿Qué encontraréis?

Situado entre el Polígono Industrial de Marratxí, la zona comercial Alcampo y la MA13, Son Ramonell cuenta también con una pequeña zona comercial, Bulevar Nou, donde tenemos una cafetería y empresas de servicios, además de un parking público de tierra.

A pesar de situarse entre zonas comerciales, encontramos una zona verde en el sur este. Un tramo del torrente Coanegra pasa ante la urbanización, con un sendero verde agradable para pasear, en la calle Joan Capó. Allí también se encuentra una pista multideportiva con canastas de baloncesto y una mesa de ping pong, así como un pequeño espacio canino. También cuenta con un parque infantil, situado en la calle Llorenç Durán y zonas ajardinadas públicas. Entre otros servicios, encontramos el Centro de Salud de Montaña, el IES Marratxí y la parada de tren del polígono. Al otro lado de la MA13 se encuentra una extensión de territorio, Son Ramonell Nou.

ELS VEÏNATS OPINEN...

Què us agrada més de viure aquí?

- » La tranquil·litat, pel fet de ser una zona residencial.
- » La proximitat a Palma, amb fàcil connexió per carretera i tren (encara que seria necessari incrementar el transport públic amb autobusos per unir nuclis).
- » El fàcil accés a centres comercials, supermercats, col·legis, institut i centre de salut. Encara que seria ideal tenir més bars, restaurants i comerç local en el Bulevard Nou, potser una farmàcia i fins i tot una escola.

Que canviaria de Son Ramonell perquè fos millor?

- » Millora dels accessos a la sortida de la Ma-30. Fa falta una sortida directa del polígon cap a Palma.
- » Habilitació d'un pàrquing dissuasiu per llevar trànsit i optimitzar l'ús d'espais com a aparcaments per als viatgers diaris.
- » Millora dels parcs infantils, i augment del mobiliari urbà i l'arbratge. El correccà que es va instal·lar al costat del torrent al final de la legislatura anterior encara s'ha d'acabar.
- » Enrajolament de més voreres i més passos de vianants.
- » Millora de la neteja del torrent i control de plagues (rates, paneroles i mosquit tigre de cara a l'estiu). Control de colònies felines.

LOS VECINOS OPINAN...

¿Qué le gusta más de vivir aquí?

- » La tranquilidad.
- » La naturaleza y los animales.
- » Salir a dar una vuelta y observar a los milanos.
- » Tener la suerte de vivir cerca de una ANEI.

¿Qué cambiaría de Son Ramonell para que fuera mejor?

- » Mejorar los accesos a la salida de la Ma-30. Salida directa del polígono hacia Palma.
- » Habilitar un parking disuasorio para quitar tráfico y optimizar el uso de espacios de aparcamiento para los viajeros diarios.
- » Mejorar parques infantiles, aumentar mobiliario urbano y el arbolado. El "correccan" que se instaló a finales de la legislatura anterior junto al torrente, está aún por terminar.
- » Faltan aceras por embaldosar y más pasos de peatones.
- » Mejorar la limpieza torrente y control de plagas (ratas, cucarachas y mosquito tigre de cara al verano). Control de colonias felinas.

Enquesta
recollida per
l'AAVV de Son
Ramonell

Encuesta
recogida por
la AAVV de
Son Ramonell

MTXI PLATAFORMA INFORMATIVA MUNICIPAL

El portal de notícies de Marratxí és un espai que engloba tota l'actualitat i novetats del municipi

MTXI és la plataforma informativa municipal, que contribueix en la difusió de l'actualitat i cultura local de Marratxí. Aquest mitjà de comunicació multicanal està compost, entre d'altres formats, d'un diari digital (www.mtxi.es) on s'ofereixen les darreres notícies del municipi amb temes de societat, economia, medi ambient, esports i cultura.

També inclou la revista municipal Terra de Fang, que teniu en les vostres mans, que s'imprimeix i distribueix mensualment amb varietat de reportatges, entrevistes i temes en els quals la població de Marratxí és la protagonista. A més d'un canal de YouTube on es publiquen continguts audiovisuals amb imatges que resumeixen els diferents esdeveniments que s'organitzen al municipi.

Com a novetat d'enguany, MTXI ha reincorporat recentment Ràdio Marratxí a la freqüència modulada (al 92.9 de la FM). Un magazín d'actualitat anomenat A la fresca, on s'anuncien les notícies del municipi, l'agenda cultural de la setmana i l'actualitat esportiva dels clubs locals sota el lema Totes les persones.

Tots els continguts són accessibles des del portal web i convergeixen entre tots els canals.

El portal de noticias de Marratxí es un espacio que abarca toda la actualidad y novedades del municipio

MTXI es la plataforma informativa municipal, que contribuye a la difusión de la actualidad y cultura local de Marratxí. Este medio de comunicación multicanal está compuesto, entre otros formatos, de un diario digital (www.mtxi.es) en el que se ofrecen las últimas noticias del municipio con temas de sociedad, economía, medio ambiente, deportes y cultura.

También incluye la revista municipal Terra de Fang, que tenéis en vuestras manos, que se imprime y distribuye mensualmente con variedad de reportajes, entrevistas y temas en los que la población de Marratxí es la protagonista. Además de un canal de YouTube donde se publican contenidos audiovisuales con imágenes que resumen los distintos eventos que se organizan en el municipio.

Como novedad de este año, MTXI ha reincorporado recientemente Radio Marratxí a la frecuencia modulada (en el 92.9 de la FM). Un magazín de actualidad llamado A la fresca, donde se anuncian las noticias del municipio, la agenda cultural de la semana y la actualidad deportiva de los clubs locales bajo el lema Todas las personas.

Todos los contenidos son accesibles desde el sitio web y convergen entre todos los canales.

›
mtx.es

INCIDÈNCIES A TRAVÉS DE L'APP MUNICIPAL

Incidencias a través de la app municipal

Descarrega l'app
Descarga la app

L'aplicació ciutadana de Marratxí us permet, tant si estau empadronat al municipi com si no, accedir a la targeta ciutadana virtual per consultar informació i telèfons dels serveis públics. A més, hi podeu enviar incidències en quatre passos:

- » Notificau el tipus incidència: enllumenat, neteja, senyals, semàfors, fems, mobiliari urbà, parcs, jardins, plagues, recollida de trastos i mobles, retirada de vehicles, seguretat viària, transport, voravies i calçades.
- » Adjunteu-hi una imatge.
- » Escriviu l'adreça.
- » Descriviu la incidència.

També podeu gestionar cites prèvies, consultar l'agenda d'esdeveniments i veure les ofertes de feina de Marratxí Activa.

Amés, podeu consultar els telèfons d'interès de tots els serveis municipals: centres de salut, centre de dia, biblioteques, Ajuntament o centre d'exposicions.

Entre d'altres, podeu informar-vos dels horaris dels mitjans de transport públic i privat que operen a Marratxí, a més de notícies d'interès sobre els mercats del municipi i les associacions culturals, esportives, de persones majors o veïnals.

Cercau-nos amb el nom APP Marratxí. Disponible per a Android a la Play Store i per a iPhone a l'AppStore.

És necessari que us registreu amb el DNI i el correu electrònic per accedir a totes les funcionalitats. Més informació a app.marratxi.es. Us podeu descarregar l'aplicació escanejant el codi QR.

L'aplicación ciutadana de Marratxí us permet, tant si estau empadronat al municipio com si no, acceder a la targeta ciutadana virtual per consultar información i teléfonos de los servicios públicos. A más, hi podeu enviar incidencias en cuatro pasos:

- » Notificau el tipus incidència: enllumenat, neteja, senyals, semàfors, fems, mobiliari urbà, parcs, jardins, plagues, recollida de trastos i mobles, retirada de vehicles, seguretat viària, transport, voravies i calçades.
- » Adjunteu-hi una imatge.
- » Escriviu l'adreça.
- » Descriviu la incidència.

També podeu gestionar cites prèvies, consultar l'agenda d'esdeveniments i veure les ofertes de feina de Marratxí Activa.

A més, podeu consultar els telèfons d'interès de tots els serveis municipals: centres de salut, centre de dia, biblioteques, Ajuntament o centre d'exposicions.

Entre d'altres, podeu informar-vos dels horaris dels mitjans de transport públic i privat que operen a Marratxí, a més de notícies d'interès sobre els mercats del municipi i les associacions culturals, esportives, de persones majors o veïnals.

Cercau-nos amb el nom APP Marratxí. Disponible per a Android a la Play Store i per a iPhone a l'AppStore.

És necessari que us registreu amb el DNI i el correu electrònic per accedir a totes les funcionalitats. Més informació a app.marratxi.es. Us podeu descarregar l'aplicació escanejant el codi QR.

ODETTE TORRES

Regidora de Promoció Econòmica; Comerç, Indústria i Turisme; Interior i Recursos Humans

Quines accions ha planificat l'Àrea de Comerç per a Nadal?

L'Àrea de Comerç s'ha implicat al màxim a donar suport al comerç local en aquestes festes: més il·luminació que mai a les zones comercials, nous arbres de Nadal repartits per tot el municipi, mercat ambulant, dinamització infantil als mercats municipals durant totes les festes, diades infantils en àrees comercials, i firetes nadalenes amb cavallets, castells inflables i pintacares a, entre d'altres, es Pont d'Inca i es Figueral com a novetat. Si a aquestes accions directes hi unim la nova campanya publicitària «Aquest Nadal...», podem assegurar que el petit comerç de Marratxí serà sens dubte el protagonista d'aquestes festes.

En què consisteix la campanya «Aquest Nadal...»?

Un dels nostres objectius en aquesta legislatura és el donar suport al petit i mitjà comerç. Davant les grans dificultats que un comerciant té per fer publicitat del seu negoci i promocionar-lo davant grans empreses i plataformes de venda en línia, hem dissenyat una campanya de publicitat per al període nadalenc propera i molt nostra, els protagonistes de la qual seran els comerciants. «Aquest Nadal...» és una campanya creuada que es fa dins els mateixos establiments, ja que cada comerç promocionarà un altre company de la zona usant els cartells i els tòtems que proporcionarà l'Ajuntament. Delegam tot el protagonisme de la campanya en qui realment se'l mereix, els nostres comerciants i empresaris, que donen vida als nostres pobles

Digau un personatge que admireu amb el qual aniríeu a dinar o sopar i quin plat triaríeu.

Me n'aniria a menjar un bon arròs brut de la meva mare (fonamental) amb Marian Rojas Estapé, psiquiatra especialitzada en neurociència: admir la familiaritat i la senzillesa amb què transmet conceptes tan complexos com el funcionament dels neurotransmissors o l'efecte del cortisol en les persones, i el seu interès pel benestar i la felicitat de l'individu.

Quan surt a caminar, solc escoltar els seus pòdcasts, m'ajuden molt.

On us podem trobar si us perdeu?

Em perdria en una casa a prop de la muntanya, envoltada de natura i al costat de la meva família. Passaria el matí fent llargues excursions, gaudint de l'olor de terra banyada, i els horabaixes davant la xemeneia gaudint de temps de qualitat amb els meus. I una cosa molt important: sense mòbils. Ador la naturalesa, el silenci i la desconexió digital.

Quina afició us defineix?

Passar temps amb la família, anar a la mar, llegir articles en anglès, passejar per Marratxí i pel centre de Palma, la gastronomia mallorquina, el ball i l'art en totes les seves expressions. Totes aquestes coses són les que em fan sentir bé i em donen l'equilibri que necessit per ser feliç.

¿Qué acciones ha planificado el Área de Comercio para estas navidades?

Desde el Área de Comercio nos hemos implicado al máximo en apoyar al comercio local en estas fiestas: más iluminación que nunca en las zonas comerciales, nuevos árboles de navidad repartidos por todo el municipio, mercadillo de navidad, dinamización infantil en los mercados municipales a lo largo de todas las fiestas, diadas infantiles en áreas comerciales, "firetas nadalenes" con Tío Vivo, castillos hinchables y pintacaras entre otros en el Pont d'Inca y Es Figueral como novedad... Si a estas acciones directas le unimos la nueva campanya publicitaria "Aquest Nadal...", podemos asegurar que el pequeño comercio de Marratxí será sin duda el protagonista de estas navidades.

¿En qué consiste la campaña "Aquest Nadal...?"

Uno de nuestros objetivos en esta legislatura es el del apoyo al pequeño y mediano comercio. Ante las grandes dificultades que un comerciante tiene para publicitar y promocionar su negocio frente a grandes firmas y plataformas de venta online, hemos diseñado una

campanya de publicidad para el periodo navideño cercana y "muy nuestra", en la que los comerciantes serán los protagonistas. La campanya publicitaria "Aquest Nadal...", es una campanya cruzada la cual se realiza dentro de los propios establecimientos, en la que cada comercio promocionará a otro compañero de la zona haciendo uso de la cartelera y tótems proporcionados por al Ayuntamiento. Delegamos todo el protagonismo de la campanya en quién realmente se lo merece, nuestros comerciantes y empresarios, que dan vida a nuestros pueblos.

Diga un personaje (al cual admira) con el cual se iría a comer y qué plato escogería.

Me iría a comer un buen arroz brut de mi madre (fundamental) con Marian Rojas Estapé, psiquiatra especializada en neurociencia: admiro la familiaridad y la sencillez con la que transmite conceptos tan complejos como el funcionamiento de los neurotransmisores o el efecto del cortisol en las personas, y su interés en el bienestar y la felicidad del individuo. Cuando salgo a caminar suelo escuchar sus podcast, me ayudan mucho.

¿Dónde le podemos encontrar si se pierde?

Me perdería en una casa cerca de la montaña, rodeada de la naturaleza junto a mi familia. Pasaría la mañana haciendo largas excursions, disfrutando del olor a tierra mojada...y las tardes delante de la chimenea disfrutando de tiempo de calidad con los míos... Algo muy importante: sin móviles. Adoro la naturaleza, el silencio y la desconexión digital.

¿Qué afición le define?

Passar temps amb la família, el mar, llegir articles en anglès, passejar per Marratxí i pel centre de Palma, la gastronomia mallorquina, el baile i el arte en todas sus expresiones. Todas estas cosas son las que me hacen sentir bien, y me dan el equilibrio que necesito para ser feliz.

Considerau que Marratxí és un municipi actiu quant a activitats que s'organitzen per als ciutadans?

Sí que és un municipi molt actiu, primer per part de les associacions mateixes, i després per la línia que està prenent l'Àrea de Participació Ciutadana, que, no només és una àrea que tramita les sol·licituds, sinó que té un pla estratègic per donar suport a la ciutadania amb l'organització d'esdeveniments i de formacions pròpies que estiguin en sintonia amb l'actualitat i les necessitats reals.

Quins són els aspectes de l'Àrea de la Defensora de la Ciutadania que potenciareu?

El defensor de la ciutadania ha de saber escoltar-la i traslladar-ne les necessitats al Govern. És important que el ciutadà la reconegui com una figura a la qual dirigir-se per resoldre qualsevol dubte. La paciència i l'escolta activa han de ser primordials.

Les cavalcades de Reis són competència de la vostra àrea, hi haurà cap novetat respecte a altres anys?

Sí! Enguany torna la cavalcada as Pont d'Inca! Hi ha molta il·lusió per reprendre una de les tradicions més vistoses de Nadal, que a tothom agrada i als petits encara més. El recorregut s'ha ampliat i anirà des de ses Cases Noves, es Pont d'Inca, sa Cabana i sa Nova Cabana fins a l'Església de Sant Alonso Rodríguez, on Ses Majestats els Reis Mags d'Orient faran la tradicional adoració al Bon Jesús. La resta de cavalcades del municipi seran les mateixes: Pórtol, es Pla de na Tesa, Cas Capitá, sa Cabaneta i es Figueral.

Tothom té molta il·lusió també pels concursos de decoració nadalenca. Veim que hi ha moltes ganes i molta il·lusió per tornar a decorar el nostre municipi amb l'afecte que es mereix i que ens aflora a tots sempre en aquestes dates.

Digau un personatge que admireu amb el qual aniríeu a dinar o sopar i quin plat triaríeu.

Uf!, és complicat, perquè he de simplificar

molt, però crec que seria Leonardo da Vinci. És un personatge enigmàtic que m'encanta, no em cans de llegir aspectes del seu art i la seva vida. Com que Leonardo era vegetarià, el convidaria a un dels meus plats favorits de la gastronomia mallorquina, que és el tombet, el que feia la meva sogra en concret, que era una biblioteca de la cultura mallorquina i de la qual ho vaig aprendre tot.

On us podem trobar si us perdeu?

Probablement a ca meva, som força casolana.

Quina afició us defineix?

M'haurien de definir els altres, no jo; però si em preguntau quina és l'afició que m'agrada més diria que la cuina. Estic entre la cuina i la lectura. A la meva família hi ha cuiners i àvies que cuinen de meravella, per això hi tenc afició des de petita.

¿Considera que Marratxí es un municipio activo en cuanto a actividades que se organizan para los ciudadanos?

Sí es un municipio muy activo, por parte de las propias asociaciones en primer lugar; y luego por la línea que está tomando el área de Participación Ciudadana, que no es solamente un área que tramita las solicitudes, sino que tiene un plan estratégico para dar soporte a la ciudadanía con la creación de eventos y formaciones propias que van en sintonía con la actualidad y las necesidades reales.

¿Cuáles son los aspectos del área de Defensora de la Ciudadanía que va a potenciar?

La figura del Defensor/a de la Ciudadanía tiene que saber escuchar al ciudadano y trasladar las necesidades al Gobierno. Es importante que el ciudadano le reconozca como una figura a la que dirigirse ante cualquier duda. La paciencia y la escucha activa han de ser primordiales.

Las Cabalgatas de Reyes son competencia de su área, ¿habrá

alguna novedad con respecto a las de otros años?

¡Sí! ¡Este año vuelve la cabalgata al Pont d'Inca! Hay mucha ilusión por retomar una de las tradiciones más bonitas de la Navidad que a todos gusta y a los pequeños más si cabe. El recorrido se ha ampliado este año e irá desde Ses Cases Noves, el Pont d'Inca, sa Cabana, sa Nova Cabana y terminará en la Iglesia de San Alonso Rodríguez donde sus Majestades los Reyes Magos de Oriente realizarán la tradicional adoración del Niño Jesús. El resto de cabalgatas del municipio siguen siendo las mismas: Pórtol, Es Pla de na Tesa, Cas Capitá, Sa Cabaneta y Es Figueral. Tenemos todos mucha ilusión también por los concursos de decoración navideña en la que estamos viendo desde el área que hay muchas ganas y mucha ilusión por volver a decorar nuestro municipio con el cariño que se merece y que nos aflora a todos siempre en estas fechas.

Diga un personaje al cual admire con el cual se iría a comer y qué plato escogería.

Uf, está la cosa complicada, porque he de simplificar mucho; pero creo que sería Leonardo da Vinci. Es un personaje enigmático que me encanta y del que no me canso de leer aspectos de su arte y su vida. Como Leonardo era vegetariano, le invitaría a uno de mis platos favoritos de la gastronomía mallorquina que es el tumbet, el que hacía mi suegra en concreto que era una biblioteca de la cultura mallorquina y de la que aprendí todo.

¿Dónde la podemos encontrar si se pierde?

Probablemente en mi casa, soy bastante casera.

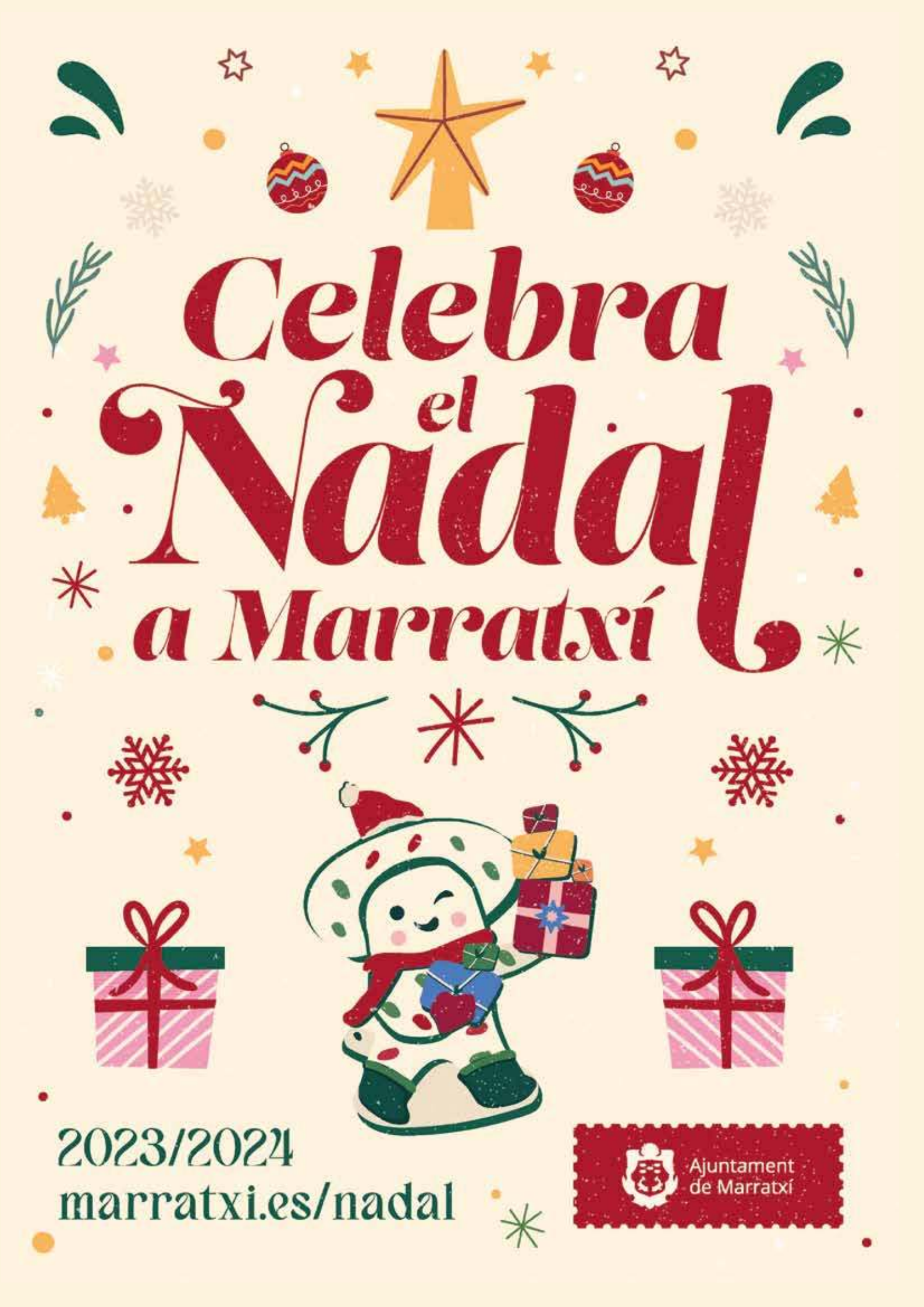
¿Qué afición la define?

Me deberían definir los demás, no yo misma; pero si me pregunta cuál es la afición que más me gusta diría que la cocina. Entre la cocina y la lectura. En mi familia hay cocineros y abuelas que cocinan de muerte por lo que la afición la tengo desde pequeña.

NEREA GARCÍA

Regidora de Participació Ciutadana i Defensora de la Ciutadania; Transparència

Celebra el Nadal a Marratxí

2023/2024
marratxi.es/nadal

